

Middle East Regional Dynamics and US Grand Strategy 2008-2024

Mahdi Ansari

Ph.D in International Relations, University of Kharazmi, Tehran, Iran.

Email: Smahdiansari@gmail.com

 0000-0002-4978-5297

Arsalan Ghorbani Sheikhneshin

Corresponding Author, Professor of International Relations, University of Kharazmi, Tehran, Iran.

Email: ghorbani@khu.ac.ir

 0000-0002-4005-1684

Abstract

Comprehending America's strategy with regard to the characteristics of the era of power transition in the regional arena and with regard to its dynamics requires attention to its operational strategies at the political, economic and military-security level. The change in the approach of the United States in the field of foreign policy has started since the era of Barack Obama, and its concrete manifestation can be seen in the 2012 national defense doctrine of this country. This official document shows the will of the Obama administration to reduce military spending and the number of troops abroad due to financial and economic constraints. Considering the characteristics of the transition period in international relations, it should be said that the United States has been forced to change its Grand strategy from liberal hegemony to Offshore Balancing due to its foreign policy requirements.

America's Grand strategy in the region, with an emphasis on Offshore Balancing, has been pursued at the operational level and plans have been presented. In other words, passing the level of Grand strategy and entering the field of operational understanding requires the definition of US plans in West Asia. Comprehending how to lay the groundwork for the implementation of the Offshore Balancing strategy by the United States of America following the dynamics of the Middle East region is the main goal of this article. It has affected the Grand strategy of America and has caused the movement towards the Offshore Balancing strategy since the Obama era.

The article addresses the question of how the dynamics of the Middle East region have affected the grand strategy of the United States between 2008-2024?

In order to answer this question, the article has tested the hypothesis that the dynamics of the Middle East region have affected the Grand strategy of the U.S through the change in the perception of the American foreign policy community and have caused the movement towards the offshore Balancing strategy since the Obama era.

Examining the theory of realism in international relations led us to the conclusion that Mearnsheimer's theory of Offensive Realism, along with Walt's theory of Coalition- Building, is a reliable theoretical framework to explain the main question of this article Both culminate in offshore balancing theoretical framework.

The Middle East region, in the framework of the offshore balancing strategy, as proposed by Walt and Mersheimer (2016), along with East Asia and Europe, are three strategic regions in which the United States needs to contribute to its allied regional powers in order to contain threats in these regions. The tactics of transferring suffering to another, Buck passing, smart diplomacy, proxy wars and proxy activists, using the capacity of the international system and liberal institutionalization and human rights, as well as the continuous use of diplomacy to solve crises in the Middle East region over the years 2008 to 2024 are the manifestations of this strategy. By adopting multilateralism, the Obama administration first went to the issues that have affected its interests and allies, such as the crisis in the Middle East. With the withdrawal of American troops from Iraq and the promise of change in foreign policy, he abandoned the unilateralism approach and suggested that if we have the hammer, we should not always and everywhere consider it a suitable tool. Obama meant the hammer of America's military power, which should not be used to solve every crisis. It was from here that unilateralism and the military approach in the strategy of the United States of America were abandoned as a costly tactic and against the interests of the hegemon, and the main effort was to be able to use smart and accurate tools and appeal to liberal doctrines and human rights to benefit the interests of the United States. and at the same time eliminate the threats with the participation of united actors in the Middle East.

But Trump's coming to power in 2016 significantly put aggressive tactics, withdrawing from treaties, and prioritizing America's internal interests over the preservation and adherence of this country to its commitments. In the face of the crises in the Middle East, Trump, while strengthening his relations with the countries of Saudi Arabia and Israel, demanded that these countries come closer to unite against Iran. The obvious manifestation of these tactics by the Trump administration was the Abraham (Abraham) Pact, encouraging Israel and the Arab countries to normalize relations and the UAE and Bahrain taking the lead in this field to deal with regional threats. In the field of foreign policy, following the slogan "America First", Trump put the domestic interests of the United States first and pretended that the Western bloc as one of the main foundations after the Second World War and the Cold War has lost its strategic meaning.

But the strategy of offshore balancing during the Biden period entered the diplomatic field rather than taking place in the field, and even some of Trump's tactics were criticized, including ignoring America's commitments in the JCPOA. By taking advantage of the experiences of the Obama administration, Biden tried to use a new coalition to restrain regional powers such as Iran and to prevent China's extensive influence in the region. Based on this approach, the desire to establish the I2U2 group and IMC is one of the initiatives of the Biden government to highlight economic benefits and political and security goals, and to pursue support for Israel and Arab countries in the form of new coalitions. By adopting a military policy of supporting his personnel, partners and allies in the Middle East region, Biden tried to take steps to increase the security and stable

interests of America in the region by empowering his allies. Therefore, unlike Trump, he canceled Trump's aggressive approach and maximum policy towards Iran and turned to preventing the hostile actions of the Islamic Republic of Iran and, in other words, managing the region. While using the capacity of "proxy killing" of Saudi Arabia and Israel and pursuing the normalization of relations between Arab countries and expanding it to other Islamic societies, Biden tried to advance America's vital interests in the form of new alliances. As he also tried in the field of strategic competition with China, to advance the field for the presence of America in the region not through military and interventionist methods, but with economic and security plans such as 12U2, and IMAC. A plan that clearly shows the confrontation between China and the US in the Persian Gulf and thwarting China's plan to infiltrate the Persian Gulf through the peripheral "New Silk Road" or "One Belt, One Road" and preventing penetration and presence. Most powerful is America's main competitor in the African continent. In this way, another major obstacle to the realization of the offshore Balancing strategy is even related to the role of regional powers and US allies such as Saudi Arabia. Because during the Biden period, Saudi Arabia tried to take advantage of the competition between China and the United States for the benefit of increasing its power by distancing itself from dependence, such as was seen during the periods of American presence in the region.

Regional dynamics have influenced the US Grand strategy through the change in the perception of the American foreign policy community and led to the move towards an offshore balancing strategy between 2008 and 2024. But the major obstacles in the Middle East, including the independence of America's allies, the emergence of government and non-government groups against America, the war between Hamas and Israel, the reluctance of the United States to be present again in the Middle East, and the effective and influential role of China in the Persian Gulf, have made America's offshore balancing strategy challenging. to face serious problems.

Keywords: Middle East Regional Dynamics, Offshore Balancing Strategy, Integrated Deterrence Doctrine, United States of America.

E-ISSN: 2588-6541 / Center for Strategic Research / Quarterly of Foreign Relations
Quarterly of Foreign Relations is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

doi 10.22034/fr.2025.489437.1607

پویایی‌های منطقه‌ای خاورمیانه و استراتژی کلان ایالات متحده آمریکا ۲۰۰۸-۲۰۲۴

مهدی انصاری

دکتری روابط بین‌الملل، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

Email: Smahdiansari@gmail.com

 0000-0002-4978-5297

ارسلان قربانی شیخ‌نشین

نویسنده مسئول، استاد روابط بین‌الملل، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

Email: ghorbani@khu.ac.ir

 0000-0002-4005-1684

چکیده

سیستم منطقه‌ای خاورمیانه از زمان حمله آمریکا به عراق در سال ۲۰۰۳ به نام مبارزه با تروریسم در نوسان بوده و به شدت اثرات جنگ و ناامنی را که پس از آن بر آن حاکم شده است، با خود حفظ کرده است. این پیامدها به شکست تلاش‌ها برای ایجاد نظم منطقه‌ای منجر و مبارزه برای قدرت را تشدید کرد که نتیجه آن قیام‌های اعراب، جنگ‌های داخلی و ظهور بازیگران آشوب‌ساز بوده است. این رقابت بر سر قدرت، کشورهای منطقه را به تغییر شکل هنجارهای نظم ژئوپلیتیکی پیچیده در خاورمیانه در مواجهه با تهدیدات فوری در سطح ملی و منطقه‌ای و در عین حال برای پیشبرد منافع خود به‌پیش رانده است. این پویایی‌ها موجب شده تا جامعه سیاست خارجی ایالات متحده به‌منظور گذار از هزینه‌های ناشی از مداخله‌گرایی حداکثری به فکر راهبردی جایگزین در این منطقه باشد. فهم چالش‌های استراتژی هم‌زمنی لیبرال مبتنی بر یک‌جانبه‌گرایی از سوی جامعه سیاست خارجی آمریکا و ورود استراتژی توازن فراساحلی از درون جامعه دانشگاهی به درون کاخ سفید دلیل اصلی این امر بوده است. دولت باراک اوباما به سمت تأکید بر محدودیت‌های مداخله‌گرایی و لزوم حرکت به سمت تحدید مداخله حرکت کرد و دونالد ترامپ و بایدن نیز به اصل مداخله به‌صرفه و گزینشی پایبند بوده‌اند. در همین چهارچوب مقاله به این سؤال پرداخته که چگونه پویایی‌های منطقه خاورمیانه بر استراتژی کلان ایالات متحده بین سال‌های ۲۰۰۸-۲۰۲۴ تأثیر گذاشته است؟ مقاله به این نتیجه رسید که پویایی‌های منطقه خاورمیانه با تغییر در فهم جامعه سیاست خارجی آمریکا بر استراتژی کلان آن تأثیر گذاشته و منجر به حرکت به سمت استراتژی توازن فراساحلی بین سال‌های ۲۰۰۸-۲۰۲۴ شده است. مقاله از رویکرد توصیفی-تحلیلی بهره گرفته و ابزار گردآوری داده‌ها، کتابخانه‌ای است.

کلیدواژه‌ها: پویایی‌های منطقه‌ای خاورمیانه، استراتژی توازن فراساحلی، دکترین بازدارندگی یکپارچه، ایالات متحده آمریکا

مقدمه و بیان مسئله

چشم‌انداز ژئوپلیتیکی خاورمیانه طی سال‌های اخیر به واسطه عادی‌سازی روابط برخی کشورهای عربی با رژیم صهیونیستی (نظیر توافقنامه آبراهام)^۱، رقابت‌های ریشه‌دار، بحران‌های بشردوستانه و تغییر در اتحاد‌های ژئوپلیتیکی دچار دگرگونی شده و محیطی بی‌ثبات را رقم زده است. درک این وضعیت نیازمند توجه به پویایی‌های تاریخی، بازیگران منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای (به‌ویژه ایالات متحده) و الزامات نظم جدید منطقه‌ای است. امنیت بازیگران منطقه‌ای بدون تحلیل شبکه‌ای از روابط منطقه‌ای امکان‌پذیر نیست (قاسمی، ۱۳۹۱: ۵۷). در حال حاضر، هیچ کشوری در خاورمیانه به‌تنهایی توان رهبری نظم جدید را ندارد و قدرت‌های منطقه‌ای مانند ایران، عربستان، ترکیه، قطر و امارات سیاست‌های متفاوتی را دنبال می‌کنند. این امر سبب تغییر در ائتلاف‌ها و تعمیق بحران نظم در منطقه شده است. در چنین فضایی، سه عامل اصلی وضعیت گذار منطقه‌ای را تعریف می‌کنند: شدت بالای تهدیدات خارجی، ظرفیت منطقه‌ای قابل ملاحظه و ضعف نهادهای سیاسی (قاسمی، ۱۳۹۱: ۲۹۱-۳۲۱). در کنار توجه به این پویایی‌ها، در چهارچوب شبکه منطقه‌ای باید ویژگی‌های زیر را برای خاورمیانه مسلم فرض نمود:

۱. متغیرهای ژئوپلیتیکی، ژئوکالچر و ژئواکونومیک سبب‌ساز حساسیت‌های سیستمی شده و منجر به خوشه‌ای شدن شبکه شده است؛
۲. مداخله قدرت‌های بیرونی منجر به شکل‌گیری تهدیدات نامتقارن در منطقه شده است که این مداخلات منجر به عدم تعادل ژئوپلیتیکی شده است؛
۳. پویایی‌های منطقه‌ای منجر به عدم شکل‌گیری همکاری مطلوب درون منطقه‌ای و در نتیجه عدم وجود مجموعه امنیتی منطقه‌ای شده است؛
۴. به دنبال بازی استراتژیک قدرت‌های بزرگ به دلیل اهمیت ژئوپلیتیک و ژئواکونومیک این منطقه شاهد شکل‌گیری شبکه فاقد معیار در منطقه هستیم که با شناسه قدرت‌محوری در شبکه، انشقاق‌های درونی و نظم تحمیلی بیرونی مواجه هستیم؛
۵. نگاه دوآلیسمی نسبت به پایگاه‌سازی و با هدف تحدید سایر واحدهای درون منطقه‌ای (قاسمی، ۱۳۹۱: ۲۹۱-۳۲۱).

از سوی دیگر، تضعیف جایگاه هژمونیک آمریکا و ظهور بازیگران رقیب مانند چین و روسیه موجب شده ایالات متحده به سیاست «احاله مسئولیت» روی آورد. در کنار این، تغییر جایگاه هژمونی ایالات متحده، «جهندگی شبکه‌ای قدرت»^۱ و ظهور قطب‌های جدید قدرت موجب شده ایالات متحده به سمت سیاست احاله مسئولیت حرکت کند. امروزه ایالات متحده آمریکا عمیقاً در راستای شکل‌گیری یک «مجموعه امنیتی منطقه‌ای»^۲ مشارکت می‌کند که همچنان وابسته به توازن قدرت باقی می‌ماند و ارتباط مستقیمی با استراتژی کلان آن، یعنی توازن فراساحلی دارد. آمریکا با مشارکت متحدان منطقه‌ای تلاش می‌کند از طریق راهبرد توازن فراساحلی مانع برتری قدرت‌های چالشگر شود. این سیاست، هم‌راستا با الزامات راهبردی دوران گذار است که با افزایش نقش بازیگران غیردولتی، چالش‌های نوین امنیتی و فناوری‌های نوظهور همراه شده است. تغییر مسیر استراتژیک آمریکا از دوران اوباما آغاز شد و در سند دفاع ملی ۲۰۱۲ این کشور به‌روشنی نمایان شد. این سند بر کاهش هزینه‌های نظامی و خروج تدریجی از درگیری‌های مستقیم تأکید دارد. در چهارچوب نظری مرشایمر و والت، این تغییر رویکرد را می‌توان تلاشی برای کاهش هزینه‌های هژمونی لیبرال و افزایش کارایی از طریق موازنه فراساحلی دانست (والت، ۱۴۰۰). هدف این مقاله، تحلیل بسترهای لازم برای پیاده‌سازی استراتژی توازن فراساحلی آمریکا در خاورمیانه در پرتو پویایی‌های منطقه‌ای و به عبارت دقیق‌تر فهم مسئله چگونگی بسترسازی برای اجرای استراتژی توازن فراساحلی از سوی ایالات متحده آمریکا پیرو پویایی‌های منطقه خاورمیانه است. بر این اساس، مقاله فرض می‌کند که تغییر در درک سیاست‌گذاران آمریکایی از محیط منطقه‌ای موجب تغییر استراتژی کلان آمریکا از مداخله‌گرایی به توازن فراساحلی از دوران اوباما به بعد شده است. این تحلیل بر مبنای روش توصیفی-تحلیلی و با تکیه بر منابع کتابخانه‌ای انجام شده است.

۱. پیشینه پژوهش

والت و مرشایمر (۲۰۱۶) در مقاله‌ای درباره «استراتژی توازن فراساحلی برای برتری ایالات متحده»، سه نکته کلیدی مطرح می‌کنند: اول، این استراتژی هزینه‌ها و خطرات مداخلات مستقیم نظامی را کاهش می‌دهد؛ دوم، با کم کردن تعهدات در مناطق کم‌اهمیت، منابع بیشتری برای مقابله با چالش‌های حیاتی مانند ظهور چین آزاد

1. Power network flexibility
2. Regional Security Complex

می‌کند و سوم، به دلیل تجربه موفق گذشته، این رویکرد برای جهان چندقطبی کنونی که آمریکا نمی‌تواند سلطه کامل داشته باشد، راهبردی پایدارتر و مؤثرتر است.

والث در کتاب «جهنم نیت خوب» (۲۰۱۸) به بررسی جایگاه استراتژی هژمونی لیبرال پرداخته است. وی ضمن انتقاد از این استراتژی راه جایگزین را استراتژی توازن فراساحلی معرفی می‌کند. هزینه‌های ناشی از هژمونی لیبرال و مداخله‌گرایی حداکثری و هزینه‌های تحمیلی دیگر به دلیل نفوذ برخی عوامل همچون لابی رژیم صهیونیستی، رسانه‌ها، برخی از اندیشکده‌ها و غیره همچنان موجب نشده است که جامعه سیاست خارجی آمریکا به سمت تغییر رویکرد حرکت کند.

پژوهشکده تحقیقات راهبردی طی گزارشی از اندیشکده‌های چینی (۱۳۹۹) بر «استراتژی آمریکا در غرب آسیا: سردرگمی در دوران گذار بر تحلیل نقش تاریخی آمریکا در غرب آسیا پس از تهاجم ۲۰۰۳ عراق» تمرکز دارد و نشان می‌دهد که این رویداد توازن قدرت منطقه‌ای را تغییر داد. مقاله به چالش‌های آمریکا در تدوین استراتژی منسجم میان افزایش نفوذ ایران، درگیری‌های سوریه و یمن و بازگشت گروه‌هایی مانند داعش می‌پردازد. همچنین بر تغییر رویکرد آمریکا از سیاست یک‌جانبه به چندجانبه تأکید دارد و با اشاره به ضرورت اجرای کامل استراتژی توازن فراساحلی، بر نیاز آمریکا به یک راهبرد روشن و منسجم برای پاسخ به پیچیدگی‌های منطقه تأکید می‌کند.

هال برنرز (۲۰۲۲) در گزارش «محدودیت‌های توازن فراساحلی» قابلیت توازن فراساحلی را به‌عنوان یک استراتژی کلان برای ایالات متحده، به‌ویژه در زمینه غرب آسیا مورد بررسی و انتقاد قرار می‌دهد. نگاه تطبیقی به دو استراتژی هژمونی لیبرال و توازن فراساحلی داشته و با یک ارزیابی انتقادی از توازن فراساحلی به‌عنوان یک استراتژی کلان قابل دوام برای ایالات متحده، به‌ویژه در محیط پیچیده غرب آسیا ارائه می‌کند. برنرز نتیجه می‌گیرد که چالش‌ها و معایب این استراتژی بیشتر از منافع بالقوه آن برای منافع آمریکا در منطقه است.

گزارش رند (۲۰۲۱) با عنوان «بازتعریف راهبرد آمریکا در خاورمیانه» استدلال می‌کند که ایالات متحده باید منابع را از اتکای شدید به ابزارهای نظامی به سمت رویکردی متوازن‌تر با اولویت سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی، حکومت، دیپلماسی و برنامه‌های متمرکز بر مردم تغییر دهد. این گزارش نشان می‌دهد که ایالات متحده باید از یک افق زمانی بلندمدت برای کاهش منازعات منطقه‌ای و حمایت از رشد و توسعه حتی به قیمت ریسک‌های کوتاه‌مدت حمایت کند.

در نهایت می‌توان بیان کرد که در هیچ‌یک از آثار، به تبیین و بررسی نقش پویایی‌های خاورمیانه بر استراتژی کلان آمریکا در خاورمیانه در غالب رویکرد تلفیقی مرشایمر و والت پرداخته نشده است. تلاش نویسنده تبیین ارتباط میان پویایی خاورمیانه و استراتژی کلان آمریکا به‌عنوان نقطه مغفول در دیگر مقالات است.

۲. چهارچوب نظری

بررسی نظریه‌های واقع‌گرایی در روابط بین‌الملل نشان می‌دهد که ترکیب نظریه «رنالیسم تهاجمی»^۱ جان مرشایمر و «ائتلاف‌سازی»^۲ استفان والت، چهارچوبی معتبر برای تحلیل استراتژی کلان آمریکا در خاورمیانه فراهم می‌کند. مرشایمر معتقد است که قدرت‌های بزرگ در پی دستیابی به هژمونی منطقه‌ای هستند و برای تضمین امنیت و افزایش قدرت نسبی خود، به سیاست‌های تهاجمی روی می‌آورند (Mearsheimer, 2014, pp. 21-23). در این چهارچوب، امنیت از دل بیشینه‌سازی قدرت حاصل می‌شود و دولت‌ها در رقابت با یکدیگر، گاه به‌طور مستقیم (موازنه‌سازی) و گاه به‌طور غیرمستقیم (احاله مسئولیت) عمل می‌کنند (Mearsheimer, 2001, pp. 268-269).

مرشایمر با توجه به انواع نظام در ساختار بین‌الملل (دوقطبی، چندقطبی متعادل و چندقطبی نامتعادل) بر این باور است که قدرت‌های بزرگ برای جلوگیری از افزایش قدرت سایر بازیگران، دو استراتژی اصلی «موازنه‌سازی» و «احاله مسئولیت» را به کار می‌برند. در استراتژی موازنه‌سازی، قدرت‌های بزرگ به‌طور مستقیم وارد عمل می‌شوند تا متجاوزان را کنترل کنند. این روش به دولت‌های تهدید شده اجازه می‌دهد تا با استفاده از قدرت خود به مقابله با تهدیدات بپردازند (Christensen and Snyder, 1990, p.p 141-143)؛ در مقابل، احاله مسئولیت به معنای واگذاری وظیفه مقابله با تهدیدات به کشورهای دیگر، به‌ویژه قدرت‌های منطقه‌ای است. این استراتژی معمولاً زمانی مورد استفاده قرار می‌گیرد که شدت تهدیدات پایین باشد و مرز مشترکی با دولت متجاوز وجود نداشته باشد (Mearsheimer, 2001, pp. 268-269).

زمانی که دو متغیر جغرافیا و شدت تهدیدات کاهش یابد، دولت‌های تحت تهدید احساس آسیب‌پذیری کمتری در برابر تجاوز دارند و به همین دلیل تمایل بیشتری دارند که مسئولیت مقابله با تهاجم را به یک دولت هم‌مرز دیگر که خود نیز تهدید شده است، واگذار کنند. مرشایمر احاله مسئولیت را زمانی مؤثر می‌داند که شدت

1. Offensive Realism
2. Coalition-building

تهدید پایین و فاصله جغرافیایی زیاد باشد. در این حالت، کشور تهدید شده ترجیح می‌دهد هزینه مقابله با تهدید را به قدرتی هم‌مرز و متحد واگذار کند. این استراتژی، به دلیل کم‌هزینه بودن، فرسایش رقبا و قابلیت تکرار، گزینه‌ای جذاب برای قدرت‌های بزرگ در نظام چندقطبی به شمار می‌آید (Snyder, 2002, pp. 161-162). انتخاب بین موازنه‌سازی و احاله مسئولیت به ساختار نظام بین‌الملل بستگی دارد.

در سیستم‌های دوقطبی، امکان استفاده از احاله مسئولیت محدود است، در حالی که در سیستم‌های چندقطبی متعادل یا نامتعادل، این استراتژی بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرد (کریمی و دیگران، ۱۴۰۳: ۱۴۵). نظریه «استفان‌والث»^۱ در کتاب «ریشه‌های اتحادها»^۲ (۱۹۸۷) بر نقش تهدیدهای خارجی به‌عنوان محرک اصلی تشکیل ائتلاف‌ها تأکید دارد و با واقع‌گرایی تدافعی هم‌سو است. والث معتقد است دولت‌ها بر اساس تهدیدهای درک‌شده، شامل قابلیت‌های نظامی، نزدیکی جغرافیایی و نیت، اتحاد می‌بندند و نه صرفاً موازنه قدرت. این ادراک، آن‌ها را به سمت موازنه یا دمسازی سوق می‌دهد. در صورت افزایش قدرت یک دولت، همسایگان برای جلوگیری از سلطه آن در ائتلاف دفاعی متحد می‌شوند. همچنین ساختار نظام بین‌الملل (چندقطبی، دوقطبی یا تک‌قطبی) بر نحوه شکل‌گیری ائتلاف‌ها تأثیرگذار است؛ به‌ویژه در سیستم‌های چندقطبی، ابهام درباره تهدید اصلی می‌تواند موازنه‌سازی را پیچیده کرده و دمسازی را تسهیل کند (Walt, 1987, p. 263-268).

با توجه به تغییر جایگاه قدرت ایالات متحده، یک‌جانبه‌گرایی و نظم نوین جهانی جای خود را به چندجانبه‌گرایی و ائتلاف‌سازی منطقه‌ای در دوران گذار بین‌المللی داده و دلیل اصلی آن هم جهندگی شبکه‌ای قدرت میان بازیگران چالشگر نظم آمریکایی است. در همین راستا ایالات متحده به‌منظور تسهیل مسئولیت مرتبط با مدیریت سیستم، «منطقه‌ای‌سازی»^۳ را در مورد مناطق سه‌گانه اروپا، شرق آسیا و خاورمیانه برگزیده و «سیاست موازنه‌سازی»^۴ در چهارچوب دکترین عملیاتی بازدارندگی یکپارچه و «ائتلاف‌سازی»^۵ را به پیش می‌برد.

---

1. Stephen Walt
2. The Origins of Alliances
3. Regionalization
4. Balancing Strategy
5. Coalition- Building

شکل ۱: چهارچوب نظری پژوهش: توازن فراساحلی

۳. پویایی‌های منطقه خاورمیانه و استراتژی آمریکا پس از سال ۲۰۰۸

موضوع اصلی تحولات جنگ سرد در شمال آفریقا و سایر کشورهای حوزه دریای مدیترانه از دیرباز، امنیت بوده است. به طوری که می‌توان گفت امروزه نیز وابستگی شدید امنیتی در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا دیده می‌شود. این شیوه از وابستگی در کنار اهمیت استراتژیک خاورمیانه باعث شد تا تحولات خاورمیانه و پویایی درونی آن بر تحولات هم‌مومن در عرصه نظام بین‌الملل نیز اثرگذار باشد. به هر حال با توجه به در پیش گرفتن استراتژی جدید آمریکا پس از پایان دوره بوش، بررسی اثر پویایی خاورمیانه و در پیش گرفتن استراتژی توازن فراساحلی از سوی آمریکا حائز اهمیت است. پیش‌تر نیز گفته شد که استراتژی موازنه فراساحلی، خاورمیانه را در زمره یکی از مناطق سه‌گانه استراتژیک برای آمریکا در کنار آسیای شرقی و اروپا قرار داده بود (Walt and Mearshmeir, 2016). علاوه بر این، این انتقاد نیز از استراتژی‌های پیشین مطرح شد که آمریکا برای سلطه بر جهان نباید به دنبال ارتقای امنیت باشد، بلکه دفع تهدیدات از اولویت بیشتری برخوردار است. بنابراین در مناطقی که دشمنان، رقبا یا قدرت‌های بزرگ منطقه‌ای و جهانی برخلاف منافع آمریکا عمل می‌کنند، می‌بایست

عمده تمرکز را بر آن مناطق معطوف نمود و نسبت به مداخله غیرمستقیم و کم‌هزینه به‌عنوان یک استراتژی جدید اندیشید و عمل کرد. برخلاف نظر کاتزنشتاین که بر نقش ویژه آمریکا در الگوی همکاری و درگیری تأکید می‌کند (حیدری‌فر، ۱۳۹۹: ۶۹۶)، امروزه باید نقش مستقل پویایی منطقه خاورمیانه را در استراتژی کلان این کشور در نظر داشت.

۳-۱. پویایی خاورمیانه و استراتژی توازن فراساحلی

بحران‌ها و چالش‌های خاورمیانه به همراه استراتژیک بودن منطقه خاورمیانه باعث شد تا ایالات متحده پس از اتمام دوره بوش و در پیش گرفتن استراتژی جدید، حضور خود را در منطقه خاورمیانه و زیرمجموعه امنیتی آن یعنی خلیج فارس تداوم دهد. همان‌طور که درباره پویایی خاورمیانه گفته شد پویای‌های سیاسی و نظامی در روابط بین‌کشوری که در برخی موارد از هویت‌های فرامنطقه‌ای ریشه می‌گرفتند، سبب ناامنی بین‌المللی در خاورمیانه می‌شدند. موضوعات دیگری نیز در عرصه‌های محیط زیستی (همچون حقوق آب، به‌ویژه در شامات و بین‌النهرین) و اجتماعی (شماری از موضوع‌های هویتی، مذهبی و قومی که بر اقلیت‌ها، آوارگان و کارگران تأثیرگذار بوده) در خاورمیانه وجود دارند (بوزان، ۱۳۸۱: ۶۶۹) که در دوره پس از جنگ‌های خانمان‌سوز در عراق و افغانستان نیز بر شدت ناآرامی‌ها، خشونت و ناامنی در خاورمیانه افزودند. در چنین شرایطی هیچ‌کدام از قدرت‌های بزرگ که در شرایط «فراقدرت»^۱ قرار دارند، توانایی آن را ندارند تا چالش‌های ژئوپلیتیکی جهان را مدیریت کنند. اشغال نظامی عراق و افغانستان، اشغال نظامی عراق، بحران سوریه و غیره نشان داد که ایالات متحده آمریکا بدون مشارکت سایر قدرت‌های بزرگ و بازیگران منطقه‌ای نمی‌تواند بر شکل‌بندی ژئوپلیتیکی جهانی اثرگذار باشد (متقی، ۱۳۹۸: ۱۱). این موضوع مشخصاً درباره آسیای جنوب غربی و به‌طور کلی خاورمیانه صحت دارد، زیرا حجم گسترده‌ای از بازیگران نیابتی، تروریسم، ائتلاف و اتحادهای متضاد، دشمنی‌های دیرینه و مسائل مذهبی، قومی و قبیله‌ای، به نحوی باعث پویایی خاورمیانه شدند که هم به دلیل هزینه‌های گزاف آمریکا از جهت مادی و نظامی و هم از جهت ضعف مشروعیت این کشور در عرصه جهانی از یک‌سو و هم ناتوانی در اداره امور خاورمیانه از سوی دیگر باعث شد تا راهبرد جدیدی برای مدیریت امور و تضادهای چندگانه از سوی این کشور

در پیش گرفته شود. راهبردی که به‌طور مشخص بر مشارکت دادن بازیگران منطقه‌ای در حل بحران‌ها متمرکز شده است.

گروه‌های تروریستی در خاورمیانه معمولاً در چهارچوب «جنگ نیابتی»^۱ فعالیت می‌کنند، به‌گونه‌ای که قدرت‌هایی مانند عربستان سعودی، قطر و امارات از این گروه‌ها حمایت می‌کنند (متقی، ۱۳۹۸: ۲۳). در مقابل، جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان رهبر محور مقاومت، حمایت از گروه‌هایی چون حزب‌الله، حماس، دولت سوریه و گروه‌های شبه‌نظامی شیعی نظیر کتائب حزب‌الله، زینبیون و فاطمیون را برعهده دارد که در سوریه، عراق، لبنان و یمن نقش مهمی در مقابله با گروه‌های افراطی ایفا کرده‌اند. پس از سقوط صدام در عراق و ضعف دولت مرکزی در سوریه، این مناطق تبدیل به عرصه جولان گروه‌های تروریستی تکفیری شدند که این وضعیت ناشی از نبود سازوکارهای جهانی و منطقه‌ای برای کنترل بحران است (بوزان، ۱۳۸۱: ۶۷۰). همچنین، پس از کاهش حضور نظامی آمریکا در افغانستان و عراق و ظهور موج بیداری اسلامی، برخی کشورهای منطقه که روابط نظامی-امنیتی نزدیکی با آمریکا دارند، خواهان بازگشت مجدد آمریکا یا تقویت همکاری‌های نظامی و امنیتی با این کشور و قدرت‌های بزرگ دیگر شدند.

در چنین شرایطی ایالات متحده آمریکا به‌عنوان هژمون نظام بین‌الملل هم به دلیل واگذار نکردن عرصه خاورمیانه به رقبایی نظیر چین و روسیه به‌عنوان قدرت‌های جهانی و هم جلوگیری از گستره نفوذ جمهوری اسلامی ایران در این منطقه، استراتژی جدیدی را با استفاده از بازیگران منطقه‌ای آغاز نمود. بر این اساس برشمردن رفتارهای عینی ایالات متحده آمریکا در نظم پویای خاورمیانه در چهارچوب استراتژی توازن فراساحلی می‌تواند ابعاد مختلف و متنوع این استراتژی را به ما نشان دهد که در سه دوره اوباما، ترامپ و بایدن، جلوه‌های مختلف آن قابل مشاهده است.

۳-۲. اوباما و آغاز استراتژی توازن فراساحلی

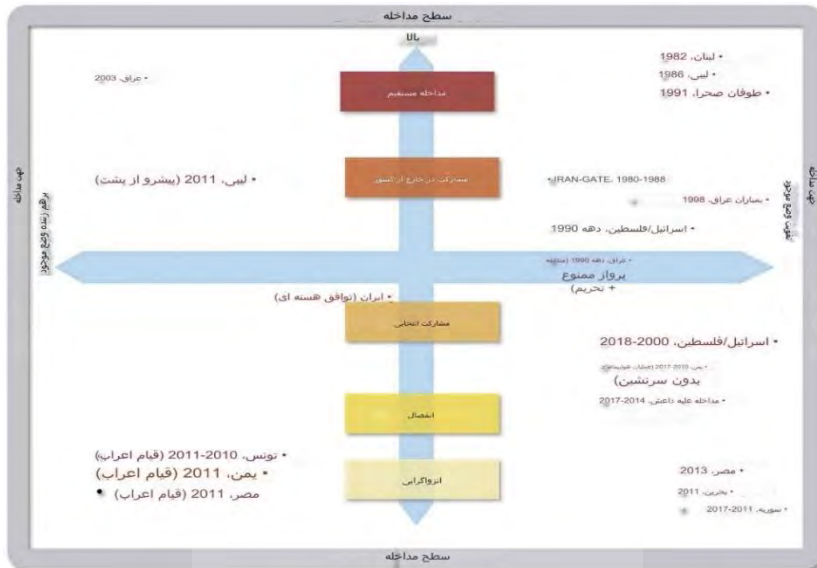
زمانی که اوباما روی کار آمد، مصمم بود تا برای جبران اشتباهات دولت گذشته (بوش پسر) استراتژی امنیتی را بدین نحو مطرح کند: «تأکید بر تعادل مجدد اولویت‌های بلندمدت؛ به نحوی که با موفقیت از اولویت‌های فعلی عبور شود و به‌جای جنگ‌ها، توجه و منابع خود را به روی مجموعه‌ای از چالش‌ها و کشورها متمرکز کند». بنابراین

آمریکا با کنار گذاشتن رویکردهای نظامی و نگرانی از ضعف مشروعیت جهانی، تلاش نمود تا با پرهیز از جنگ و نظامی‌گری، مجموعه‌ای از روش‌های سخت و نرم را به کار ببندد و در عین حال تمرکز خود را بر مناطق سه‌گانه یاد شده و حل غیرمستقیم بحران‌های مربوط به هریک از آنان بگذارد.

در دوره اوباما، تغییراتی چشمگیر در سیاست خارجی ایالات متحده نسبت به دوره بوش پسر دیده شد. دموکرات‌ها تلاش کردند نگرش جدیدی نسبت به نقش آمریکا در مناسبات جهانی ایجاد کنند. به‌عنوان نمونه، در سال ۲۰۱۱، واکنش سرد دولت اوباما به مداخله نظامی عربستان در سرکوب تظاهرات شیعیان یمن نشانگر فاصله‌گیری از حمایت بی‌قید و شرط از متحدان سنتی بود، که همین موضوع باعث آسیب در روابط دو کشور شد (Boot, 2015).

اوباما به جای تداوم سیاست مداخله‌جویانه، تلاش کرد تمرکز آمریکا را از خاورمیانه به مناطق دیگری مانند شرق آسیا معطوف کند، جایی که منافع بلندمدت آمریکا با تهدیدات جدی‌تری مواجه بود. اوباما سعی کرد از سیاست‌های تبلیغی دموکراسی‌سازی از طریق مداخله نظامی و ثبات جهانی از طریق هژمونی لیبرال فاصله بگیرد (هفت‌لنگ و دیگران، ۱۴۰۲: ۱۱۶). به تعبیر فرناندز، آمریکا در این دوره بیشتر یک «نگرش» مبتنی بر عدم مداخله را در پیش گرفت تا سیاست فعال در قبال منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا، زیرا حضور در این مناطق مشکلات بیشتری را برای آمریکا ایجاد می‌کرد و منابع آن را از مسائل مهم‌تر منحرف می‌ساخت (Fernandez, 2014). در نهایت، هزینه‌های سنگین نظامی و مالی ناشی از جنگ‌های عراق و افغانستان و خدشه‌دار شدن اعتبار جهانی ایالات متحده، سیاست‌گذاران آمریکایی را به سمت راهبردی سوق داد که مبتنی بر مدیریت غیرمستقیم و اجتناب از مداخله نظامی آشکار بود.

تغییر موازنه قوای منطقه‌ای به ضرر آمریکا در نتیجه مداخله مستقیم در افغانستان (۲۰۰۲) و عراق (۲۰۰۳)، ظهور گروه تروریستی داعش در عراق و سوریه، تداوم نقش‌آفرینی سایر گروه‌های تروریستی از قبیل القاعده و طالبان و همچنین آغاز تحولات شبه انقلابی در کشورهای عربی سبب شد که باراک اوباما راهبرد رهبری در پشت صحنه را اتخاذ نماید که به راهبرد موازنه فراساحلی شبیه بود؛ از این‌رو این ایده مطرح شد که کاهش مداخله گسترده مستقیم نظامی و سیاسی در منطقه خاورمیانه یک منفعت حیاتی برای امنیت ملی آمریکا تلقی می‌شود (عباسی و طاهری، ۱۳۹۹: ۴).

شکل ۲: رویکرد رفتاری اوباما در قالب موازنه فراساحلی در خاورمیانه

۳-۲-۱. ائتلاف‌های منطقه‌ای از طریق نهادسازی امنیتی موقت

پس از تحولات ۲۰۱۱، کشورهای خاورمیانه در واکنش به بی‌ثباتی‌های منطقه‌ای، سه گزینه پیش‌رو داشتند: «همکاری از طریق نهادهای منطقه‌ای موجود»، «تشکیل اتحادهای جدید»، یا «ورود به مشارکت‌های امنیتی موقتی و غیررسمی». تلاش برای احیای همکاری‌های منطقه‌ای از طریق سازمان‌هایی چون اتحادیه عرب و شورای همکاری خلیج فارس موفقیت‌پایداری نداشت و ابتکار ایجاد «اتحاد امنیت خاورمیانه» نیز به فراتر از یک گمانه‌زنی نرسید. در مقابل، گزینه سوم یعنی مشارکت‌های امنیتی موقت و غیررسمی، به‌ویژه با نقش‌آفرینی ایالات متحده و برخی کشورهای عربی، بیشتر مورد استقبال قرار گرفت. این نوع همکاری، شکلی از صف‌بندی امنیتی انعطاف‌پذیر و ناپایدار را شکل داد که به الگوی رایج همکاری در منطقه پس از ۲۰۱۱ تبدیل شد (Del Sarto & Eduard Soler Lecha, 2024, pp. 1448-1449). به‌طور کلی، پس از ۲۰۱۱، به جای شکل‌گیری سازوکار امنیتی مشترک منطقه‌ای، کشورها بیشتر به تقویت روابط دوجانبه امنیتی، انعقاد پیمان‌ها با قدرتهای بزرگ و واردات تسلیحات روی آوردند. ایده برخی از قدرتهای بزرگ آن است که با ایجاد یک نیروی نظامی قوی در میان کشورهای منطقه و فروش تسلیحات پیشرفته بتوانند نوعی نیروی نظامی هم‌سو

در منطقه خلیج فارس ایجاد کنند (Exum, 2019, p. 21)؛ اما راهکار کشورهای منطقه پس از بیداری اسلامی و خلأ قدرت در بسیاری از کشورها آن بود که بتوانند ضمن برقراری رابطه با آمریکا، هم از نظام سیاسی خود در داخل در برابر قدرت گرفتن بازیگران نوظهوری نظیر داعش محافظت کنند و هم در وضعیت ناشی از خلأ قدرت، مانع گسترش نفوذ قدرت‌های منطقه‌ای نظیر جمهوری اسلامی ایران در منطقه شوند.

۲-۲-۳. «امنیت الحاقی»^۱ و وابسته به قدرت‌های بزرگ

استراتژی توازن فراساحلی، این ایده را مطرح کرده است که مداخله آمریکا در امور مختلف جهان باعث تحمیل هزینه‌های قابل توجهی برای این کشور شده و نیازی نیست که آمریکا سرگرم بهبود اوضاع سایر جوامع باشد (Mearsheimer and Walt, 2016, p. 71). بنابراین عمده تمرکز باید بر مناطق سه‌گانه باشد که یکی از آنان خاورمیانه و خلیج فارس است. به همین دلیل در استراتژی توازن فراساحلی، اگر سایر مناطق جهان برای ایالات متحده آمریکا هزینه‌بر هستند، مناطقی نظیر خاورمیانه و زیرمجموعه امنیتی آن یعنی خلیج فارس همچنان می‌توانند از سوی آمریکا حمایت شوند؛ اما شیوه‌های حمایت از این زیرمجموعه امنیتی نه به شیوه‌های پیشین و حضور نظامی آشکار، بلکه تنها در صورت وقوع «تهدید» و مقابله با قدرت‌های جهانی و منطقه‌ای است که منافع آمریکا به‌عنوان هژمون را تهدید می‌کنند.

کشورهای خلیج فارس برای تأمین امنیت خود به دنبال وابستگی به قدرت‌های بزرگ به‌ویژه آمریکا هستند و با خرید تسلیحات خارجی و آموزش‌های لجستیکی در داخل، می‌کوشند این وابستگی را نهادینه کنند. با این حال، این رویکرد با انتقاداتی مواجه است. به گفته مشاور سابق وزارت دفاع آمریکا، بیشتر شرکای این کشور فاقد ظرفیت‌های دفاعی مؤثر و نهادسازی لازم هستند و در مواجهه با تهدیدات، ابزارهای خریداری‌شده چندان کارآمد نخواهند بود (Saab, 2019, p. 4). از این رو، این کشورها بیشتر به توافقات امنیتی و هم‌راستایی با سیاست‌های قدرت‌های بزرگ متکی هستند تا امنیتی وابسته شکل دهند.

در خاورمیانه‌ای پرآشوب، بسیاری از کشورهای منطقه هم‌راستا با سیاست‌های قدرت‌های جهانی، به‌ویژه ایالات متحده عمل می‌کنند؛ حضوری که با پایگاه‌های نظامی در بحرین، کویت، عراق و همکاری با قطر، امارات و عربستان مشهود است.

امنیت خلیج فارس تحت تأثیر سیاست‌های کشورهای شورای همکاری و وابستگی به نفت قرار دارد که این وابستگی، در کنار تهدیدات دائمی، منجر به شکل‌گیری «امنیت وابسته» شده و خرید گسترده تسلیحات را رقم زده است (Kazem and Chalchan, 2017, p. 4). انقلاب‌های عربی نیز نظم دولت‌های محافظه کار عرب را متحول کرده و بر اهمیت منطقه برای قدرت‌های فرامنطقه‌ای افزوده‌اند (کریمی و ترکاشوند، ۱۳۹۴: ۱۰۱). در چنین فضایی، تهدیدات نوینی چون تروریسم و گروه‌های نیابتی نیز راه‌حل‌های امنیتی نوینی را برای کشورهای منطقه ضروری ساخته‌اند.

۳-۲-۳. مدیریت به‌صرفه و از راه دور بحران‌های خاورمیانه

در استراتژی توازن فراساحلی، ایالات متحده به جای مداخله نظامی مستقیم، تمرکز خود را بر مدیریت تحولات مناطق سه‌گانه گذاشته و تنها در موارد ضروری و اجبار به مداخله مستقیم اقدام می‌کند (Posen, 2013, p. 2). این رویکرد شامل کنار ماندن نسبی آمریکا از بحران‌های خاورمیانه و به‌کارگیری «مداخله گزینشی» است که ترکیبی از سیاست‌های سخت و نرم را در برمی‌گیرد. مشارکت نظامی مشترک آمریکا با کشورهای خاورمیانه نتایج متنوعی داشته است؛ اما با رویکرد مدیریت کم‌رنگ، ایالات متحده با آموزش و تجهیز نیروهای ائتلاف ضد تروریسم در کشورهایمانند یمن، عراق و تونس موفقیت‌هایی کسب کرده است.

تلاش آمریکا برای مبارزه با تروریسم در خاورمیانه به‌ویژه علیه داعش در عراق و سوریه با همکاری دولت‌های منطقه‌ای، از جمله کمک مالی و آموزشی به نیروهای عراقی و هدایت حملات هوایی توسط کشورهای خلیج فارس در دوره اوباما انجام شد. در یمن نیز، آمریکا و بریتانیا از حملات عربستان علیه حوثی‌ها حمایت کردند. مداخلات آمریکا معمولاً در واکنش به تهدیدات مستقیم، مانند داعش یا بی‌ثباتی در شورای همکاری خلیج فارس، انجام می‌شود تا امنیت انرژی و منافع خود را حفظ کند. همچنین مهار نفوذ ایران و محور مقاومت برای واشینگتن و متحدانش اهمیت راهبردی دارد (التیامی‌نیا و همکاران، ۱۳۹۴). عربستان نیز در همین راستا، برای مقابله با گروه‌های مقاومت با آمریکا همکاری نزدیکی داشته و رویدادهایی مانند حمله به آرامکو، نیاز به هماهنگی و مداخلات غیرمستقیم را تقویت کرده‌اند.

از منظر استراتژی توازن فراساحلی، سلطه بر مناطق یا حفظ آن و مقابله با رقبا نیازمند حضور فعال در مناطقی است که دشمنان یا رقیبان و سایر قدرت‌های جهانی حضور دارند یا تمایل به حضور در آن مکان دارند. این رویه برای حفظ سلطه بازیگر

قدرتمند دنبال می‌شود (kolasi, 2019, pp 94). از این منظر بخش مهمی از حضور آمریکا در خاورمیانه به دلیل پویایی اقتصادی موجود در آن و تلاش کشورهای منطقه از جمله عربستان سعودی و سایر کشورهای عربی و حتی ایران برای برقراری رابطه با چین در یک نظم چندقطبی است. تلاش ایالات متحده بر آن است تا با حضور غیرمستقیم یا حتی مداخله‌گرینشی، مانع نفوذ بیشتر چین در منطقه شود. بنابراین در کنار مقابله با تهدیدات منطقه‌ای نظیر ایران، مقابله با نفوذ چین در میان کشورهای عربی منطقه و یا پیشبرد استراتژی‌های این کشور نیز عامل مهمی برای مدیریت بحران‌های خاورمیانه از سوی آمریکا داشته است.

۳-۳. ترامپ؛ مدیریت بهینه و از راه دور

روی کار آمدن ترامپ در سال ۲۰۱۶ هرچند با تداوم استراتژی توازن فراساحلی همراه بود؛ اما تفاوت اصلی آن با دوره اوباما در نگاه متفاوت به متحدان و نهادهای بین‌المللی بود. ترامپ معتقد بود که این کشورها به آمریکا وابسته‌اند، نه برعکس. بر این اساس، او رویکردی انزواگرایانه در پیش گرفت و با کاهش تعهدات نظامی و اقتصادی، سعی در کاهش هزینه‌های ایالات متحده داشت. این رویکرد با دیدگاه‌های والت و مرشایمر هم‌راستا بود که بر مدیریت اقتصادی سیاست خارجی آمریکا تأکید داشتند (Mearsheimer and Walt, 2016). بر مبنای نو انزواگرایی ترامپ، هیچ الزامی برای قبول تعهدات اخلاقی در خارج از کشور برای آمریکا دیده نمی‌شود. به این دلیل که تعهدات بین‌المللی بر وظایف دولت در داخل کشور تأثیر منفی می‌گذارند (کالاها، ۱۳۸۷: ۱۰۴). بنابراین ترامپ با نشانه گرفتن تعهدات دولت پیشین، این تعهدات را برای آمریکا سرسام‌آور دانسته که هزینه‌های گسترده‌ای برای تأمین سایر کشورها در پی دارد. دولت ترامپ با رویکرد نو انزواگرایی^۱ که نوعی بین‌الملل‌گرایی‌گرینشی است نه انزواگرایی مطلق، خواستار کاهش یا پایان برخی تعهدات سیاست خارجی آمریکا بوده اما در مواردی که منافع ملی ایجاب کند، پایبند به تعهدات باقی می‌ماند (کالاها، ۱۳۸۷: ۱۲۹). این رویکرد مبتنی بر منافع ملی محدود، شامل حفاظت از قلمرو، مردم و رونق اقتصادی آمریکا است (Smith, 2016, p. 216). ترامپ مدیریت بهینه سیاست خارجی را در پیش گرفت و تعهداتی مانند برجام، معاهده آب و هوایی پاریس و ناتو را که به ضرر منافع آمریکا می‌دید، مورد بازنگری قرار داد. وی اتحادها و سازمان‌های بین‌المللی را

در چهارچوب منافع آمریکا تعریف می‌کرد و نسبت به حقوق بین‌الملل و ارزش‌های حقوق بشری با تردید نگاه داشت، معتقد بود این نهادها باید بازسازی شوند (Jervis, 2017, p. 2). این رویکرد باعث خروج یک‌جانبه آمریکا از برجام و تشدید تنش‌ها با ایران شد که استراتژی توازن فراساحلی در دوره ترامپ را در پرونده هسته‌ای و توافق برجام بسیار مهم کرد.

۳-۱- ناتوی عربی و احاله مسئولیت در دوره ترامپ

در تشریح نظریه و استراتژی توازن فراساحلی این نکته مطرح شد که کشورها در مسیر شکل‌دهی به ائتلاف به دنبال توازن قوا نیستند و در تلاش هستند تا موازنه‌ای علیه تهدیدات خود سامان بدهند. بنابراین تهدیداتی که خطرات بیشتری دارند، نیازمند ائتلاف‌سازی در مقابل آنان است و تهدیدها صرفاً بر اساس قدرت دولت‌های متعارض استوار نیست. به همین دلیل حتی والت و مرشمایر بر این باور هستند که ایالات متحده برای ائتلاف‌سازی دشمنان زیادی یا مشکلاتی در این راه ندارد (Walt and Mearshmeir, 2016). به هر حال برای ائتلاف‌سازی نیازمند نقش دادن به بازیگران مؤثر و بانفوذ در مناطق استراتژیک سه‌گانه است که با توجه به راهبرد موازنه فراساحل، بدون حضور مستقیم آمریکا و واگذاری مسئولیت به متحدان این کشور در مناطق یاد شده صورت گیرد. از این رو «احاله مسئولیت» وجه مهمی از استراتژی فراساحلی آمریکا در خاورمیانه است که با ابزارها و راهکارهای متعددی در حال انجام شدن است.

ناتوی عربی در واقع بخش «سخت» ائتلاف‌سازی آمریکا در چهارچوب استراتژی توازن فراساحلی است. بررسی این رویه سخت نشان‌دهنده آن است که به لحاظ جغرافیایی و مکانی، این ائتلاف برای متحد کردن کشورهای عربی (به‌صورت آشکار) و حمایت از رژیم صهیونیستی (به‌صورت پنهان و ضمنی) است تا بتوان از تهدیدات ایران علیه این کشورها محافظت به عمل آورده شود. نام این اتحاد را کشورهای عربی با حمایت آمریکا تحت عنوان «اتحاد استراتژیک خاورمیانه یا میسا»^۱ نام گذاشتند که به ناتوی عربی معروف شد (Aluwaisheg, 2018). این طرح مخصوصاً در دوره ترامپ بیش از پیش از سوی آمریکا دنبال شد و در مورد اهداف اصلی آن یعنی تشکیل یک ائتلاف نظامی و استفاده از آن برای عملیات خاص، مقابله با تهدیدات منطقه‌ای نظیر تهدیداتی که از سوی ایران متوجه این کشورها می‌شود، یک وحدت رویه ایجاد شود.

1. Middle East Strategic Alliance (Mesa)

از منظر نقش آمریکا در ائتلاف «میسا» یا ناتوی عربی باید گفت که حتی این کشورها در نوامبر ۲۰۱۸ نیز گردهم جمع شدند تا گمانه‌زنی برای تشکیل ناتوی عربی بیش از پیش تقویت شود. با این حال، ایده ناتوی عربی هرچند مزیتی برای کشورهای عربی است تا بتوانند یک وحدت رویه برای مقابله با تهدیدات ایجاد نمایند؛ اما در نهایت گزینش اعضای آن در نقطه استراتژیک (خاورمیانه و خلیج فارس) که یکی از مناطق حساس از نظر استراتژی توازن فراساحلی بود (Walt and Mearshmeir, 2016)، نشانگر تأکید آمریکا بر خنثی کردن تهدیدات از طریق احاله مسئولیت و دور ماندن از تحولات و یا عواقب تنش در منطقه خاورمیانه است. برخلاف طرح‌های قبلی در دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۹۰، این بار ناتوی عربی بیشتر طرحی آمریکایی است و ترامپ آن را «اتحاد استراتژیک خاورمیانه» نامید (Coffey, 2020). این طرح بخشی از استراتژی توازن فراساحلی آمریکا در منطقه به شمار می‌رود.

۳-۲. مداخله گزینشی در امور خاورمیانه

مداخلات گزینشی و سلطه هژمونیک، به‌عنوان راهکارهای محتمل برای قدرت هژمون می‌باشند. در نزد نظریه‌پردازان استراتژی توازن فراساحلی، آمریکا تنها در مواردی که ضرورت دارد می‌بایست نسبت به مداخله مستقیم یا نظامی اقدام کند (Mearshmeir and Walt, 2016, p. 74). به این دلیل که وقتی سیاست‌گذاران، هژمونی رو به افول را درک می‌کنند، موازنه فراساحلی و چندجانبه‌گرایی می‌تواند به یاری آن‌ها بشتابد تا امنیت و منافع اقتصادی خود را در نظم آنارشیک به حداکثر برسانند. در مواردی که تهدیدات به‌صورت مستقیم در وضعیت خطرناکی پدید می‌آیند، «مداخله گزینشی» و «اضطراری» به‌عنوان یک گزینه کمکی به یاری هژمون می‌شتابد.

۳-۴. ائتلاف‌های نوظهور بایدن؛ شیوه متفاوت از توازن فراساحلی

دوره بایدن برخلاف رویکرد یک‌جانبه‌گرایی ترامپ به دنبال استفاده از ظرفیت‌های جدید برای توسعه همکاری آمریکا با متحدان در مناطق مختلف از جمله خاورمیانه است. در این زمینه می‌توان به دو ابتکار دولت بایدن یعنی گروه «2U2»^۱ و همچنین «ایمک»^۲ اشاره نمود.

1. India, Israel, the United Arab Emirates, and the United States

2. India-Middle East-Europe Economic Corridor

۳-۴-۱. گروه I2U2 و ائتلاف‌سازی بایدن

در ۱۴ ژوئیه ۲۰۲۲، سران هند، رژیم صهیونیستی، امارات و آمریکا نخستین نشست گروه I2U2 را برگزار کردند. این ائتلاف بر سرمایه‌گذاری‌های مشترک و پروژه‌هایی در حوزه‌های آب، انرژی، حمل‌ونقل، فضا، سلامت، امنیت غذایی و فناوری تمرکز دارد (The White House, 2022). اهداف بایدن در این گروه شامل نوسازی زیرساخت‌ها با مشارکت بخش خصوصی، تقویت زنجیره تأمین صنایع کلیدی مرتبط با امنیت ملی، بهبود سلامت عمومی و دسترسی به واکسن، توسعه ارتباطات فیزیکی در خاورمیانه، مبارزه با آلودگی، تأمین مالی مشترک، حمایت از استارت‌آپ‌ها، ترویج فناوری‌های نوین و انرژی سبز و تضمین امنیت غذایی و انرژی در کوتاه‌مدت و بلندمدت است. همچنین اعضا از توافقات ابراهیم و روند عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی حمایت می‌کنند (The White House, 2023).

بدین ترتیب در برنامه گروه I2U2، طرح‌های اقتصادی آمریکا در دولت بایدن با انگیزه‌های سیاسی و امنیتی نظیر حمایت از پیمان ابراهیم و عادی‌سازی روابط کشورهای منطقه با رژیم صهیونیستی نیز لحاظ شده است. بدین ترتیب انتظار می‌رود ظهور گروه I2U2 متشکل از هند، رژیم صهیونیستی، امارات متحده عربی و ایالات متحده آمریکا، تأثیر قابل توجهی بر موقعیت هند در سیاست جهانی داشته باشد. ضمن اینکه هدف دیگر این گروه بر اساس منافع و ارزش‌های مشترک از جمله دموکراسی، نوآوری و رشد اقتصادی بنا شده است.

۳-۴-۲. کریدور اقتصادی هند-خاورمیانه-اروپا

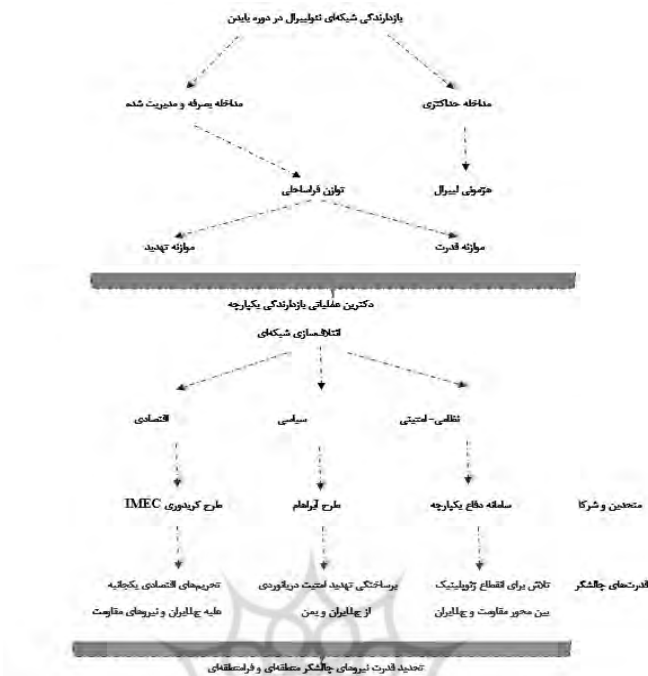
در اجلاس سران گروه بیست در سال ۲۰۲۳، بدون حضور شی جین‌پینگ، طرحی به‌عنوان رقیب ابتکار کمربند و جاده چین معرفی شد: کریدور اقتصادی هند-خاورمیانه-اروپا به رهبری ایالات متحده. این طرح، هند را از طریق خلیج فارس به اروپا متصل می‌کند و شامل دو بخش است؛ یکی مسیر دریایی از هند به خلیج فارس و دیگری مسیر زمینی از عربستان به اروپا که با شبکه ریلی جدید از طریق اردن و رژیم صهیونیستی به مدیترانه پیوند می‌خورد. همچنین، کابل‌های زیردریایی برای تبادل داده و خطوط لوله هیدروژن برای تحقق اهداف زیست‌محیطی در نظر گرفته شده‌اند (موسسه مطالعاتی شورای روابط خارجی اروپا، ۲۰۲۳).

ایمک شامل دو مسیر استراتژیک است که به‌عنوان کریدور حمل و نقل چندوجهی با جاده‌ها، راه‌آهن‌ها و بنادر به هم متصل طراحی شده است. این طرح با مشارکت هند،

آمریکا، عربستان، امارات، اتحادیه اروپا و چند کشور اروپایی امضا شده و توسط دولت بایدن ارائه شده است (The White House, 2023). هدف این ابتکار، مقابله با برنامه چین برای اتصال به کشورهای اسلامی و شمال آفریقا، حمایت از رژیم صهیونیستی، تقویت روابط با جنوب جهانی و افزایش امنیت اقتصادی و انرژی اروپا در سایه جنگ روسیه و اوکراین است. این طرح همچنین نقش هند را در زنجیره ارزش جهانی افزایش داده و از محاصره اقتصادی پکن می‌کاهد. بایدن و محمد بن سلمان این ابتکار را فرصتی تاریخی دانسته‌اند. در نهایت، این ائتلاف نوین نشان‌دهنده بازگشت مدیریت‌شده آمریکا به منطقه و مقابله هم‌زمان با چین و روسیه است.

ائتلاف نوین دولت بایدن، علاوه بر منافع اقتصادی، اهداف سیاسی و امنیتی را نیز دنبال می‌کند که برجسته‌ترین آن عادی‌سازی روابط کشورهای عربی با رژیم صهیونیستی از طریق پیمان ابراهیم است و باعث تهدید ایران در نزد کشورهای خلیج فارس می‌شود. ای‌مک با ایجاد کریدورهای ریلی و دریایی بین هند، امارات، عربستان، اردن، رژیم صهیونیستی و اروپا، حمل‌ونقل را تسهیل و مسیرها را کوتاه می‌کند. این طرح، عربستان را به‌عنوان مرکز لجستیک جهانی و محور اتصال آسیا، اروپا و آفریقا تقویت می‌کند و در راستای چشم‌انداز ۲۰۳۰ عربستان نقش مهمی دارد (Arab News, 2023; Yagyavalk Bhatt and Jitendra Roychoudhury, 2023). با وجود بحران‌های اخیر در منطقه، بایدن تلاش کرده تا رویکرد انزواگرایانه ترامپ را کنار گذاشته و آمریکا را به شکلی غیرمستقیم ولی مؤثر در توسعه اقتصادی خاورمیانه، به‌ویژه عربستان و امارات، وارد کند.

شورای روابط خارجی اتحادیه اروپا درباره موفقیت برنامه ای‌مک تردید دارد و تأکید می‌کند که برای تحقق این پروژه، منافع آن باید به اندازه کافی انگیزه دهنده باشد و تعهد جدی غرب برای هزینه‌های میلیاردری و حل چالش‌های لجستیک لازم است. اگر ای‌مک با تعهد و چشم‌انداز واقع‌بینانه پیگیری شود، می‌تواند نقش مهمی در تقویت ارتباط ژئواکونومیک اروپا با خلیج فارس ایفا کند (Comms, 2024). با این حال، نقش چین در منطقه و روابط آن با کشورهای اسلامی، به همراه بحران غزه و درگیری حماس و رژیم صهیونیستی، باعث شده ائتلاف نوین بایدن در رسانه‌ها و مناسبات اقتصادی برجسته نشود و احتمالاً این تنش‌ها موجب به حاشیه رفتن پروژه شوند.

شکل ۳: بازدارندگی شبکه‌ای نتولیبیرال ذیل استراتژی توازن فراساحلی

نتیجه‌گیری

تحلیل تحولات راهبردی ایالات متحده آمریکا در منطقه خاورمیانه در بازه زمانی ۲۰۰۸ تا ۲۰۲۴ نشان می‌دهد که پویایی‌های این منطقه به‌عنوان یک بستر ژئوپلیتیکی بی‌ثبات، نقش مهمی در تغییر جهت‌گیری استراتژی کلان ایالات متحده داشته‌اند. به‌ویژه، پیامدهای جنگ‌های نیابتی، رشد بازیگران غیردولتی، افزایش هزینه‌های مداخله‌گرایانه و رقابت قدرت‌های بزرگ، ایالات متحده را به بازاندیشی در الگوی هژمونیک خود واداشته است.

بر اساس چهارچوب نظری مقاله، یعنی تلفیق نظریه رئالیسم تهاجمی مرشایمر و نظریه ائتلاف‌سازی والت، ایالات متحده به‌منظور حفظ منافع راهبردی خود، به‌ویژه در مواجهه با تهدیدات منطقه‌ای مانند نفوذ ایران و تهدیدات جهانی مانند نفوذ چین، به اتخاذ استراتژی توازن فراساحلی روی آورده است. در این رویکرد، به جای مداخله مستقیم نظامی، تلاش می‌شود از طریق احاله مسئولیت به قدرت‌های منطقه‌ای و شکل‌دهی به ائتلاف‌های موقت و متغیر، موازنه تهدید برقرار گردد.

مرشایم بر این باور است که قدرت‌های بزرگ در صورت مواجهه با موانع هزینه‌زا، ترجیح می‌دهند از استراتژی احاله مسئولیت استفاده کنند تا ضمن کاهش هزینه‌ها، رقبا را فرسوده کنند. این دقیقاً همان چیزی است که در رفتار آمریکا پس از دوران بوش و در سه دولت اوباما، ترامپ و بایدن مشاهده می‌شود. از سوی دیگر، با بهره‌گیری از نظریه والت، مشخص می‌شود که آمریکا در مواجهه با تهدیدات ادراک‌شده مانند برنامه هسته‌ای ایران یا افزایش نفوذ منطقه‌ای آن، سعی کرده از طریق ائتلاف‌سازی با کشورهایمانند عربستان، امارات، رژیم صهیونیستی و حتی هند، به نوعی موازنه تهدید شکل دهد.

در همین راستا، در دوره باراک اوباما، این رویکرد با هدف کاهش هزینه‌های نظامی، احیای مشروعیت بین‌المللی و استفاده از ابزارهای دیپلماتیک برای مدیریت بحران‌ها آغاز شد. وی با خروج از عراق، تلاش برای حل بحران هسته‌ای ایران از طریق دیپلماسی و اجتناب از جنگ‌های پرهزینه، مسیر احاله مسئولیت و مشارکت دادن متحدان منطقه‌ای در مدیریت امنیت خاورمیانه را هموار کرد. از منظر مرشایم، این رویکرد ناشی از درک محدودیت‌های ساختاری قدرت آمریکا در دوره چندقطبی در حال ظهور و تلاش برای توازن نیروها با هزینه کمتر بود.

دونالد ترامپ، ضمن حفظ چهارچوب توازن فراساحلی، آن را با رویکردی واقع‌گرایانه‌تر، منفعت‌محور و کم‌هزینه‌تر پیش برد. وی با خروج از توافق برجام، تضعیف چندجانبه‌گرایی و تأکید بر اصل «اول آمریکا»، سعی کرد تا مسئولیت تأمین امنیت منطقه‌ای را به بازیگران بومی بسپارد. تشکیل پیمان ابراهیم و پیگیری طرح ناتوی عربی، نمود آشکار احاله مسئولیت به متحدان خاورمیانه‌ای بود. در این راستا، کشورهای عربی، به‌ویژه عربستان سعودی، امارات و بحرین، نقش پررنگ‌تری در مهار تهدیدات ادراک‌شده از سوی ایران ایفا کردند. در منطق نظری مرشایم، این رویکرد نه‌تنها هزینه مادی آمریکا را کاهش داد، بلکه با فرسایش رقبا در میدان‌های جنگ نیابتی، موقعیت نسبی آمریکا را تقویت کرد.

در دوره جو بایدن، استراتژی توازن فراساحلی با محوریت دیپلماسی چندجانبه، ائتلاف‌سازی اقتصادی و تقویت نهادهای منطقه‌ای پی گرفته شد. بایدن ضمن حفظ فاصله از یک‌جانبه‌گرایی ترامپ، بر احیای تعهدات بین‌المللی، حمایت غیرمستقیم از متحدان و جلوگیری از نفوذ بازیگران چالشگر مانند چین تأکید کرد.

طرح‌هایی نظیر گروه I2U2 (آمریکا، هند، رژیم صهیونیستی، امارات) و کریدور اقتصادی هند-خاورمیانه-اروپا نمادهای بارز این تلاش‌اند که هم‌زمان اهداف امنیتی،

اقتصادی و ژئوپلیتیکی ایالات متحده را در منطقه دنبال می‌کنند. در منطق نظری والت، این اقدامات به معنای ائتلاف‌سازی بر اساس درک مشترک از تهدیدات و استفاده از قدرت نرم و نهادسازی برای حفظ ثبات است.

مقاله نشان داد که تغییر در ادراک تهدید و افزایش پیچیدگی محیط منطقه‌ای، باعث شده تا ایالات متحده از استراتژی هژمونی لیبرال مبتنی بر مداخله مستقیم به سوی استراتژی کم‌هزینه‌تر و چندوجهی توازن فراساحلی حرکت کند. این تغییر استراتژیک، هرچند با چالش‌هایی مانند استقلال بیشتر متحدان، نقش‌یابی مجدد قدرت‌های رقیب (چین و روسیه) و ناپایداری ائتلاف‌های منطقه‌ای روبه‌رو است؛ اما فعلاً به‌عنوان گزینه‌ای واقع‌گرایانه برای حفظ جایگاه آمریکا در خاورمیانه در دستور کار قرار دارد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

فهرست منابع

- بوزان، بری (۱۳۸۱). *خاورمیانه: ساختاری همواره کشمکش‌زا*. ترجمه احمد صادقی. فصلنامه سیاست خارجی. سال شانزدهم. شماره ۳. پاییز ۱. صص ۶۸۰-۶۳۳.
- التیامی‌نیا، رضا؛ نیکفر، جاسب؛ باقری دولت‌آبادی، علی (۱۳۹۴). *بحران یمن: بررسی زمینه‌ها و اهداف مداخلات خارجی عربستان و آمریکا*. فصلنامه پژوهش‌های راهبردی سیاست. دوره ۱۸. صص ۱۹۸-۱۷۱.
- حیدری‌فر، محمدرئوف (۱۳۹۹). *ساختار چندقطبی و معادلات جدید منطقه غرب آسیا در سلسله مراتب روابط ژئوپلیتیکی قرن بیست و یکم (درس‌هایی از خاورمیانه)*. فصلنامه روابط خارجی. ۱۲ (۴). صص ۶۷۵-۷۰۶.
- دوشی، راش (۱۴۰۲). *بازی طولانی: استراتژی کلان چین برای جایگزینی نظم آمریکایی*. ترجمه مهدی انصاری. تهران: ابرار معاصر تهران.
- شینچون، نیو (۱۳۹۹). *استراتژی آمریکا در غرب آسیا: سردرگمی در دوران گذار*. ترجمه وحید قربانی. تهران: پژوهشکده تحقیقات راهبردی.
- عباسی مجید؛ طاهری، طاهر (۱۳۹۸). *راهبرد موازنه فراساحلی آمریکا در خاورمیانه و پیامدهای آن برای ایران*. فصلنامه روابط خارجی. ۱۱ (۱). صص ۱-۳۵.
- قاسمی، فرهاد (۱۳۹۱). *اصول روابط بین‌الملل*. تهران: میزان.
- کریمی، غلامرضا؛ ترکاشوند، جلال (۱۳۹۴). *سیاست‌های راهبردی دولت اوباما بعد از تحولات درون سیستمی منطقه خاورمیانه با محوریت انقلاب‌های مردمی ۲۰۱۱*. پژوهش‌های سیاسی جهان اسلام. سال پنجم. شماره سوم. پاییز ۹۴. صص ۹۹-۱۲۷.
- کیانی هفت‌لنگ، امین؛ محقق‌نیا، حامد؛ کریمی فرد، حسین؛ اکبرزاده، فریدون (۱۴۰۲). *بررسی تحول دکترین امنیتی آمریکا در غرب آسیا و الزامات راهبردی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۰۹-۲۰۲۲ (مطالعه موردی افغانستان)*. فصلنامه روابط خارجی. ۱۵ (۱۲). صص ۱۰۸-۱۳۱.
- متقی، ابراهیم (۱۳۹۸). *جنگ‌های نیابتی بازیگران منطقه‌ای و تحولات ژئوپلیتیکی آسیای جنوب غربی*. فصلنامه محیط راهبردی. سال چهارم. شماره ۱۰. صص ۳۴-۹.
- والت، استفان (۱۴۰۰). *جهنم نیات خوب: نخبگان سیاست خارجی آمریکا و افول برتری ایالات متحده*. ترجمه مهدی انصاری. تهران: ابرار معاصر تهران.

References

- Abbasi (Ashlaki), Majid and Taheri, Taher. (2019). The strategy of the United States' offshore balancing in the Middle East and its implications for Iran. *A Quarterly Journal of Foreign Relations*, 11(1), 1-35. [In Persian]
- Al-Sharafat, Saud (2024). The Impact of the War in Gaza on Israel-Jordan Cooperation. *Fikra Forum*. <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/impact-war-gaza-israel-jordan-cooperation>.
- Aluwaisheg, Abdel Aziz (2018, September 29). Collective defense crucial to success of proposed Middle East Strategic Alliance. *Arab News*. <https://www.arabnews.com/node/13807561>.
- Amirah Fernández, Haizam (2014). Oriente Medio: Alianzas En Tiempos Revueltos. *Real Instituto Elcano*. http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/web/rielcano_es/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_es/zonas_es/mediterraneo+y+mundo+arabe/ari48-2014-amirahfernandez-oriente-medio-alianzas-entiempos-revueltos.
- Arab News (2023). India planning 'power grid with Saudi Arabia, UAE'. *Arab News*. April 25. <https://www.arabnews.com/node/2292666/business-economy>.
- Barnes, Julian & Bianco, Cinzia (2023). Intersections of influence: IMEC and Europe's role in a multipolar Middle East. *ECFR*. <https://ecfr.eu/article/intersections-of-influence-imec-and-europes-role-in-a-multipolar-middle-east/>.
- Behind Biden's Middle Eastern corridor (n.d.). *Eghtesad News*. Retrieved from <https://www.eghtesadnews.com>. [In Persian]
- Bhatt, Yagyavalk and Jitendra Roychoudhury (2023). India-Middle East, Europe Economic Corridor (IMEC) Instant Insight October 02, 2023 I KS--2023-II11 Yagyavalk Bhatt and Jitendra Roychoudhury Bridging Economic and Digital Aspirations, *Kapsarc*, pp 1-11.
- Boot, Max. (2015). Las Relaciones Entre Estados Unidos Y Arabia Saudí Después De Abdalá. *El Medio*. <http://elmed.io/las-relaciones-entre-estados-unidos-y-arabia-saudi-despues-de-abdala>.
- Brands, Hal (2015). *The Limits of Offshore Balancing*. US Army War College Press, <https://press.armywarcollege.edu/monographs/44>.
- Buzan, Barry (2002). The Middle East: A constantly contentious structure (A. Sadeghi, Trans.). *Foreign Policy Quarterly*, 16(3), 633–680. [In Persian]
- Christensen, Thomas, & Snyder, Jack (1990). Chain Gangs and Passed Bucks: Predicting Alliance Patterns in Multipolarity. *International Organization*, 44(2), 137–168. <http://www.jstor.org/stable/2706792>.
- Coffey, Luke (2020). The Middle East Strategic Alliance: an uphill struggle. *The Heritage Foundation*. <https://www.heritage.org/middle-east/report/the-middle-east-strategic-alliance-uphill-struggle>.
- Doshi, Rush (2023). The long game: China's grand strategy to replace the American order (M. Ansari, Trans.). *Abrar Moaser Tehran*. [In Persian]

- Eltiaminiya, Reza., Nikfar, Jafar., & Bagheri Dowlatabadi, Ali (2015). Yemen crisis: Examining the background and objectives of Saudi and American foreign interventions. *Strategic Policy Research Quarterly*, 18, 171-198. [In Persian]
- Exum, A. (2019). U.S. Military Support in the Gulf Is All Backwards. *The Atlantic*. <https://www.theatlantic.com/ideas/archive/2019/06/us-military-support-gulf-all-backwards/592249/>.
- Fulton, Jonathan (2020). Domestic Politics as Fuel for China's Maritime Silk Road Initiative: The Case of the Gulf Monarchies. *Journal of Contemporary China* 29, no. 122. 175-190.
- Ghasemi, Farhad. (2012). Principles of international relations. Mizan. [In Persian]
- Haydari Far, Mhammadraoof (2020). Multipolar Structure and New Equations of the West Asia Region in the Hierarchy of 21st Century Geopolitical Relations (Lessons from the Middle East). *A Quarterly Journal of Foreign Relations*. 12(4), pp. 675-706. [In Persian]
- Jervis, Robert, Gavin, Francis, Rovner, Jack, & Labrosse, D. Nicole (Eds.). (2017). *Chaos in the liberal order: The Trump presidency and international politics in the twenty-first century*. Columbia University Press.
- Karimi, Golanreza & Tarkashvand, Jallal (2015). Strategic policies of the Obama administration after the intrasystemic developments in the Middle East with focus on the 2011 popular revolutions. *Political Studies of the Islamic World*, 5(3). [In Persian]
- Kaye, Dalia Dassa, Robinson, Linda , Martini, Jeff , Vest, Nathan , & Rhoades, Alyssa Lamberti (2021). Reimagining U.S. strategy in the Middle East: sustainable partnerships, strategic investments. RAND. https://www.rand.org/pubs/research_reports/RRA958-1.html.
- Kazem and Chalchan, Hussain and Miqdam (2017). Renewable energy and GCC States energy challenges in the 21st century: A review. *International Journal of Computation and Applied Sciences*. Vol. 2, Issue 1.
- Kiani Haftlang, Amin, Mohagheghnia, Hamed, Karimi Fard, Hossein, & Akbarzadeh, Fereydoon. (2023). Examination of the Evolution of the American Security Doctrine in West Asia and the Strategic Requirements of the Islamic Republic of Iran 2009-2022 (Case Study of Afghanistan). *A Quarterly Journal of Foreign Relations*. 15(12), pp. 108-131. [In Persian]
- Kolasi, Klevis (2019). *Offshore Balancing*. The Palgrave Encyclopedia of Global Security Studies.
- Maria Fantappie and Vali Nasr (2024). The War That Remade the Middle East. *Foreign Affairs*. 103, no. 1. 11- 19.
- Mearsheimer, John J. (2014). *The Tragedy of Great Power Politics*. New York: Norton.
- Mearsheimer, John, Walt, Stephen. (2016). The case for offshore balancing. *Foreign Affairs*, 95(4), 70- 83.
- Motaghi, Ebrahim. (2019). Proxy wars of regional actors and geopolitical developments in Southwest Asia. *Strategic Environment Quarterly*, 4(10), 9-34. [In Persian]

- Niu, Xiaoyu. (2020). U.S. strategy in West Asia: Confusion in a transitional era (V. Ghorbani, Trans.). Strategic Research Institute. [In Persian]
- Posen, R. Posen (2013). Pull back: The case of a less activist foreign policy. Foreign Affairs, No. 92.
- Raffaella A. Del Sarto & Eduard Soler i Lecha (2024). Regionalism and Alliances in the Middle East, 2011-2021: From a “Flash in the Pan” of Regional Cooperation to Liquid Alliances. Routledge, GEOPOLITICS 2024, VOL. 29. NO. 4. 1447–1473
<https://doi.org/10.1080/14650045.2023.2268542>.
- Saab, B. Y. (2019). Arms sales can't replace U.S. engagement in the Gulf. Foreign Policy. <https://foreignpolicy.com/2019/09/20/arms-sales-cant-replace-u-s-engagement-in-the-gulf/>.
- United States Department of State (2023). Remarks at the inaugural I2U2 Business Forum. United States Department of State. <https://www.state.gov/remarks-at-the-inaugural-i2u2-business-forum/#:~:text=I2U2%20provides%20a%20new%20regional%20platform%20to%20deepen,create%20collaborative%20commercial%20opportunities%20and%20good%20paying%20jobs>.
- Walt, Stephen M. (1987). The Origins of Alliances. Ithaca. N.Y: Cornell University Press.
- Walt, Stephen M. (2021). The hell of good intentions: America's foreign policy elites and the decline of U.S. primacy (M. Ansari, Trans.). Abrar Moaser Tehran. [In Persian]
- White House (2022b, July 14). Joint Statement of the leaders of India, Israel, United Arab Emirates, and the United States (I2U2). The White House. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/07/14/joint-statement-of-the-leaders-of-india-israel-united-arab-emirates-and-the-united-states-i2u2/>.
- White House. (2023). Memorandum of Understanding on the Principles of an India – Middle East – Europe Economic Corridor. The White House. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/09/09/memorandum-of-understanding-on-the-principles-of-an-india-middle-east-europe-economic-corridor/>.

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی